

Nr 37.

Av herr **Klefbeck**, om tillägg till 27 § i lagen angående tillsättning av prästerliga tjänster.

Enligt lagen angående tillsättning av prästerliga tjänster av den 9 december 1910 § 27 skall »för prästval särskild vallängd upprättas och på frågodagen justeras». I den samtidigt utfärdade stadgan angående prästval lämnas en närmare beskrivning, huru den vallängden skall vara beskaffad, vad den skall innehålla och huru den skall vara uppställd, varjämte det föreskrives, att den skall upprättas i två exemplar.

Liksom lagen av den 9 december 1910 synes gälla för hela riket, så gäller ock stadgan för alla församlingar utan undantag. Stockholms stads konsistorium har emellertid så till vida varit av annan mening, att den för Stockholm gällande prästvalsstadgan av den 29 oktober 1886 med ändringar av den 2 oktober 1896, vilken icke i stadgan av den 9 december 1910 är uttryckligen upphävd — såsom fallet är med den för hela riket på sin tid gällande stadgan av den 26 oktober 1883 — av konsistoriet ansetts alltfört vara gällande, en uppfattning, som redan i flera fall tillämpats. Denna stadga för Stockholm av den 29 oktober 1886 innehåller i sin 1 § den bestämmelsen, att gällande kyrkostämmoröstlängd tillika är vallängd vid prästval i huvudstaden. Konsistoriet anhöll emellertid genom skrivelse av den 10 december 1912 hos Kungl. Maj:t om en ny stadga för prästval i Stockholm, vilken begäran Stockholms samtliga territoriella församlingar (utom en) tillstyrkte, men överståthållareämbetet — under förklaring, att ämbetet gärna hade velat understödja samma anhållan, därest ämbetet trots det vara möjligt att med nuvarande lagstiftning genomföra den — ansåg sig böra avstyrka.

Kungl. Maj:t resolverade emellertid den 17 oktober 1913, att konsistoriets begäran ej kunde till någon åtgärd föranleda. Härigenom blev emellertid frågan om den alltfört gällande kraften av prästvalsstadgan för Stockholm av den 29 oktober 1886 icke avgjord. Denna stadga tillämpas därför fortfarande vid prästval i Stockholm, enär ännu intet prejudikat vunnits i frågan.

Genom utslag av den 3 december 1913, givet av Kungl. Maj:t i regeringsrätten, har emellertid klarhet vunnits så långt, att kyrkostämmoröstlängden, utvidgad med hustrurnas namn, är fullt laglig röstlängd vid val av pastoratsadjunkter i Stockholm; vilka val företagas efter ett nådigt brev av den 30 april 1906 angående ordningen för tillsättande av pastoratsadjunkter och pastorsadjunkter i de territoriella församlingarna i Stockholm. Detta utslag ger emellertid ingen klarhet i frågan om lagligheten av tillämpningen av 1886 års stadga om röstlängd för kyrkoherde- och komministerval i huvudstaden efter lagen om tillsättning av prästerliga tjänster av den 9 december 1910.

Men om så icke vore händelsen, varom visshet endast kan vinnas genom ett prejudikat, är det av stor vikt för huvudstaden och måhända även för andra större städer att alltfort kunna få begagna en särskild prästvalsstadga. För den händelse däremot, att verkligen 1886 års stadga skulle vara gällande, behöver den, såsom konsistoriet visade i sin förutnämnda skrivelse till Kungl. Maj:t av den 10 december 1912, flera viktiga förbättringar. Härtill kommer ytterligare, att överståthållareämbetet avslagit en begäran av kyrkoherdarne i staden att alltfort få hustrurnas namn införda i kyrkostämmoröstlängden.

Sedan ovan relaterade utslag av regeringsrätten, som fastställde lagligheten av kyrkostämmoröstlängden som vallängd vid pastoratsadjunktsval i huvudstaden, blivit givet, ha kyrkoherdarne ånyo vänt sig till överståthållareämbetet med begäran om hustrurnas namns införande i röstlängden. Härpå har, då detta skrives, intet svar ännu ingått.

Emellertid måste det anses i hög grad oformligt, att man i huvudstaden skulle begagna sig av två olika röstlängder vid prästval, en sorts längd vid kyrkoherde- och komministerval och en annan vid pastoratsadjunktsval. Ett sätt att undanröja denna oformlighet vore ju att föreskriva, att vid pastoratsadjunktsval skall användas samma röstlängd som vid övriga prästval. Men det vore enligt min mening synnerligen olämpligt att på det sättet påtvinga huvudstadens församlingar upprättandet av vallängder, som icke behövas, eftersom regeringsrätten förklarar kyrkostämmoröstlängden vara gällande vid pastoratsadjunktsval.

Upprättandet av nya vallängder och därtill — såsom i lagstiftningen av den 9 december 1910 föreskrives — i två exemplar och för varje prästval, bereder dessutom församlingarna synnerligen stora och onödiga kostnader. I den församling, där jag tjänstgör, Katarina församling, kostar upprättande av en kyrkostämmoröstlängd omkring 600 kronor — år 1912 615 kronor, år 1913 576 kronor. Prästvalslängden

blir säkerligen dyrare, eftersom den är vidlyftigare uppgjord. Då den dessutom skall skrivas i dubbla exemplar, blir visserligen icke kostnaden fördubblad, men dock avsevärt mycket högre än kostnaden för kyrkostämmoröstlängden. Skulle det därtill på samma år bliva fråga om två eller tre prästval, vilket lätt är möjligt i församlingar med många präster, vilket också verkligen inträffat, så bleve kostnaderna två eller tre gånger större. Tusentals kronor av församlingens uttaxerade medel gå härigenom till alldeles ingen nytta förlorade, eftersom den alltid nödvändiga kyrkostämmoröstlängden mycket lätt kan göras fullt tillräcklig. Man tillskriver endast hustrurnas namn samt anmärker i början av längden, att, när densamma skall användas vid prästval, den graderade röstskalan icke gäller, utan varje röstberättigad har en röst.

För att kunna genomföra ovan omnämnda önskemål, kräves emellertid lagändring, så att Kungl. Maj:t får laglig rätt att vid sidan av den allmänna prästvalsstadgan utfärda särskilda stadgar, passande för större städers förhållanden — såsom fallet förut varit. Jag hemställer därför,

att Riksdagen ville för sin del besluta sådan ändring i lagen angående tillsättande av prästerliga tjänster av den 9 december 1910, att i § 27 insättes ett tredje moment av följande lydelse:

3. I avseende på vallängd vid prästval i Stockholm och rikets övriga större städer gälle vad därom efter av vederbörande församling gjord framställning bliver av Konungen förordnat.

Stockholm den 26 januari 1914.

Ernst Klefbeck.